

מבט לאיראן

29 במרץ 2018 – 15 באפריל, 2018

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

- ◀ שבעה מאנשי משמרות המהפכה, בהם בכיר במערך כלי הטיס הלא מאוישים של משמרות המהפכה בדרגת אל"מ, נהרגו בשבוע שעבר בתקיפת בסיס חיל האוויר הסורי T-4, שיוחסה לישראל. עפ"י דיווחים בתקשורת הערבית והישראלית, שימש הבסיס כמרכז שליטה ופיתוח עבור מערך ייצור כלי טיס של משמרות המהפכה. בעקבות התקיפה איים יועצו הבכיר של מנהיג איראן, כי "פשעי ישראל לא יישארו ללא מענה".
- ◀ חיזוק הציר האיראני-רוסי: על רקע ההסלמה בסוריה קיימו איראן ורוסיה התייעצויות בנוגע למצב. שליחו המיוחד של נשיא רוסיה לענייני סוריה, אלכסנדר לברנטייב, קיים ביקור בלתי מתוכנן בטהראן ונפגש עם מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן ועם יועץ שר החוץ האיראני. מקורות איראנים מסרו, כי בעקבות הביקור אישרה איראן את בקשת רוסיה לשוב ולהשתמש בבסיס חיל האוויר האיראני בהמדאן שבמערב איראן לצורך תדלוק מפציצים רוסיים המשמשים לתקיפות בסוריה. קודם להסלמה האחרונה בסוריה נפגשו נשיא איראן, רוסיה ותורכיה באנקרה על מנת לדון בהתפתחויות בסוריה.
- ◀ איראן התייצבה לצד סוריה בעקבות השימוש, שעשה צבא סוריה בנשק כימי בעיר אלדומא ואיומי ארה"ב להגיב על כך בתקיפה צבאית. בכירים איראנים הצהירו כי האשמות ארה"ב נועדו לשמש תירוץ לפעולה צבאית נגד סוריה לנוכח הישגי המשטר הסורי במערכה נגד "הטרוריסטים".
- ◀ הכרזת נשיא ארה"ב, דונלד טראמפ, על רצונו להביא לסיום מהיר ככל האפשר של הנוכחות הצבאית האמריקאית בסוריה, עוררה עניין רב בתקשורת האיראנית. לטענת פרשנים איראנים, תיחשב נסיגה אמריקאית מסוריה כהכרה בתבוסתה וכניצחון "חזית ההתנגדות" בהובלת איראן. במאמר פרשנות, שהתפרסם על-ידי סוכנות הידיעות תסנים המזוהה עם משמרות המהפכה, נכתב כי הסגת הכוחות האמריקאים מסוריה נועדה למנוע פגיעה אפשרית בהם לאחר פרישתה הצפויה של ארה"ב מהסכם הגרעין בחודש מאי הקרוב.
- ◀ איראן מגבירה את מאמציה להשפיע על המערכת הפוליטית העיראקית לקראת הבחירות הצפויות בעיראק בחודש מאי. שגריר איראן בבגדאד נפגש עם בכירים במערכת הפוליטית העיראקית ומפקד זרוע הבסיג' של משמרות המהפכה השתתף בפגישה בבגדאד עם נציגי הקואליציה, שהוקמה על-ידי בכירי כמה מהמיליציות השיעיות הפרו-איראניות לקראת הבחירות.
- ◀ על רקע "צעדות השיבה" בעזה קיים שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף, שיחת טלפון עם ראש הלשכה המדינית של חמאס, אסמאעיל הניה, והדגיש בפניו את תמיכת איראן בפלסטינים. במקביל שיגר מנהיג איראן ח'אמנהאי איגרת להניה, שבה הדגיש, כי ההתנגדות היא הדרך היחידה להצלת פלסטין.

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ שבעה אנשי משמרות המהפכה, בהם בכיר במערך כלי הטיס הלא מאוישים של משמרות המהפכה בדרגת אלוף-משנה (מהדי דהקאן, Mehdi Dehqan), נהרגו בשבוע שעבר בתקיפת בסיס חיל האוויר הסורי T-4 שבאזור העיר תדמור בסוריה, שיוחסה לישראל. על-פי דיווחים בתקשורת הערבית והישראלית, שימש הבסיס כמרכז שליטה ופיתוח של אנשי משמרות המהפכה וחלק מהמבנים שימשו למערך ייצור של כלי טיס לא מאוישים מהסוג, שאיראן שיגרה לעבר ישראל ב-10 בפברואר, 2018.

תמונות שישה מבין שבעת האיראנים, שנהרגו בתקיפה בסוריה (תקשורת איראנית, 10 באפריל 2018).

◀ דובר משרד החוץ האיראני גינה את התקיפה וטען, כי היא מהווה הפרה בוטה של החוק הבינלאומי ונועדה לחזק את קבוצות הטרור ולהסיט את דעת הקהל מהאירועים ברצועת עזה (איסנ"א, 9 באפריל 2018).

תוצאות התקיפה בבסיס הסורי (תסנים, 11 באפריל 2018).

◀ בעקבות התקיפה, איים עלי-אכבר ולאיתי (Ali Akbar Velayati), יועצו הבכיר של מנהיג איראן לעניינים בינלאומיים, בתגובה איראנית כנגד ישראל. ולאיתי, שהגיע ב-10 באפריל 2018 לדמשק כדי להשתתף בוועידה בנושא ירושלים, הצהיר, כי פשעי ישראל לא יישארו ללא מענה וכי הניצחון בסוריה קרוב (אירנ"א, 10 באפריל 2018).

יועצו של מנהיג איראן, עלי-אכבר ולאיתי, במסיבת עיתונאים בדמשק (אל-עאלם, 10 באפריל 2018).

◀ על רקע ההסלמה בסוריה קיימו איראן ורוסיה התייעצויות בנוגע למצב. ב-10 באפריל 2018 נפגש חסין-ג'אברי אנצארי (Hossein Jaber Ansari), יועץ שר החוץ האיראני לעניינים מדיניים, בטהראן עם אלכסנדר לברנטייב, שליחו המיוחד של נשיא רוסיה לענייני סוריה. אנצארי אמר, כי ההתפתחויות בסוריה מחייבות להגביר את שיתוף הפעולה בין שתי המדינות. בפגישה השתתפו גם נציגים ממשרדי ההגנה של שתי המדינות. במהלך ביקורו הבלתי מתוכנן בטהראן נפגש לברנטייב גם עם מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן, עלי שמח'אני, ודן עמו בהתפתחויות בסוריה, ובראשן תקיפת הבסיס המיוחסת לישראל ואיומי ארה"ב לתקוף בסוריה בתגובה לשימוש בנשק כימי על-ידי צבא סוריה (איסנ"א, 10 באפריל 2018). ב-13 באפריל דיווחה רשת אל-מיאדין של חזבאללה, כי איראן הסכימה לבקשת רוסיה לשוב ולהשתמש בבסיס חיל האוויר בהמדאן שבמערב איראן לצורך תדלוק מפציצים רוסיים המשמשים לתקיפת יעדים בסוריה. כתב סוכנות

הידיעות "תסנים" צייץ בחשבון הטוויטר שלו (13 באפריל), כי הבקשה הרוסית הועברה למזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, עלי שמח'אני, במהלך ביקור אלכסנדר לברנטייב בטהראן. באוגוסט 2016 עשו מטוסי קרב רוסיים שימוש בשדה התעופה בהמדאן לתקיפת יעדים בסוריה. שימוש זה עורר ביקורת פנימית חריפה באיראן, שהביאה להפסקת שימוש זה. עם זאת, בכירים איראנים הבהירו, כי יאפשרו לרוסים להשתמש בשדה התעופה הצבאי גם בעתיד בהתאם לצרכים המבצעיים.

פגישת שליח נשיא רוסיה לענייני סוריה עם עלי שמח'אני (תסנים, 11 באפריל 2018).

◀ איראן התייצבה לצד סוריה בעקבות השימוש, שעשה צבא סוריה בנשק כימי בעיר אלדומא שבאלע'וטה המזרחית (7 באפריל 2018). דובר משרד החוץ האיראני, בהראם קאסמי (Bahram Qasemi), כינה את האשמות ארה"ב כנגד סוריה "מזימה חדשה" וטען, כי הן נועדו לשמש "תירוץ" לבצע פעולה צבאית נגד דמשק. לדבריו, אין זה הגיוני שצבא סוריה ישתמש בנשק כימי כשידו על העליונה במערכה נגד "הטרוריסטים החמושים". הוא הדגיש, כי איראן מתנגדת לשימוש בנשק כימי בכל מקום בעולם וכי סוריה משתפת פעולה עם האו"ם בסוגיה הכימית ופירקה את כל מאגרי הנשק הכימי שהיו ברשותה. קאסמי הזהיר, כי פעולה צבאית נגד סוריה תסבך עוד יותר את המצב בסוריה ובאזור ותחזק את הטרוריסטים (איסנ"א, 8 באפריל 2018).

◀ הכרזתו של נשיא ארה"ב, דונלד טראמפ, כי בכוונתו לסיים את הנוכחות הצבאית האמריקאית בסוריה "בקרב מאוד", עוררה עניין רב בתקשורת האיראנית.

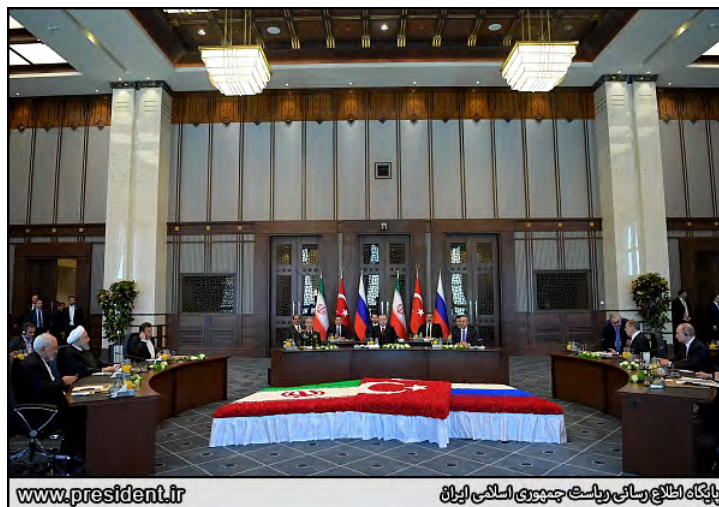
◆ חסן האניזאדה (Hassan Hanizadeh), פרשן לענייני ערבים, אמר בריאיון לסוכנות הידיעות תסנים ניוז (2 באפריל 2018), כי הכרזת הנשיא טראמפ מוכיחה, כי טהראן ובעלות בריתה ניצחו את ארה"ב ובעלות בריתה האזוריות בסוריה. הוא ציין, כי אם הכוחות האמריקאים אכן ייסוגו מסוריה, הדבר ייחשב כהכרה מצד ארה"ב בתבוסתה וניצחון גדול עבור "חזית ההתנגדות". להערכתו, נסיגת ארה"ב מסוריה תוביל לבידודן ההדרגתי של ערב הסעודית, צרפת ובריטניה באזור.

◆ במאמר פרשנות, שפרסמה סוכנות הידיעות תסנים ניוז (30 במרץ 2018), נכתב, כי הסגת הכוחות האמריקאים מסוריה נועדה למנוע פגיעה אפשרית בהם לאחר פרישת הצפויה של ארה"ב מהסכם הגרעין בחודש מאי הקרוב, שעלולה להביא להסלמה בין טהראן וושינגטון.

◀ נשיאי איראן, רוסיה ותורכיה נפגשו ב-4 באפריל 2018 באנקרה כדי לדון בהתפתחויות בסוריה. לפסגת הנשיאים קדמה פגישת שרי החוץ של שלוש המדינות. ערב צאתו לאנקרה אמר רוחאני לעיתונאים, כי פגישת הפסגה של שלושת הנשיאים תדון בשיקום סוריה ובגיבוש חוקה חדשה למדינה. רוחאני מתח ביקורת על הנוכחות הצבאית הנמשכת של ארה"ב בסוריה ואמר, כי ארה"ב תומכת בפיצול סוריה ואינה מעוניינת בהשבת השליטה בכל שטחי המדינה לידי ממשלת סוריה. הוא ציין, כי נוכחות כוחות זרים בסוריה ללא רשות ממשלתה אינה חוקית ואינה הגיונית וחייבת להסתיים. רוחאני האשים את ישראל בפגיעה בביטחונה הלאומי של סוריה באמצעות תקיפותיה בסוריה ותמיכתה ב"טרוריסטים" ואמר, כי ההתערבות הישראלית תורמת להסלמת המצב (איסנ"א, 3 באפריל 2018).

◀ בנאומו בפסגה מתח הנשיא רוחאני ביקורת חריפה על מעורבותה הצבאית של ארה"ב בסוריה ואמר, כי הכוחות האמריקאים לא הוזמנו על-ידי איש וכי נוכחותם אינה חוקית ונועדה להגביר את המתיחות ולהביא לפיצולה של סוריה. הוא גם גינה את הפרת ריבונות סוריה על-ידי ישראל ואמר, כי הקהילה הבינלאומית אינה יכולה להישאר אדישה לנוכח "פשעי המשטר הציוני".

◀ נשיא איראן קרא להגברת התיאום בין שלוש המדינות על בסיס כיבוד ריבונותה, עצמאותה ולכידותה הטריטוריאלית של סוריה ולהמשך המאבק בטרור עד לחיסול כל הקבוצות הטרוריסטיות. הוא קרא להעברת השליטה בעפרין לידי צבא סוריה והדגיש, כי אין פתרון צבאי למשבר בסוריה. כמו כן הביע רוחאני את נכונות ארצו להשתתף בשיקומה של סוריה (אתר הנשיא, 4 באפריל 2018). בתום הפסגה סיכמו שלושת הנשיאים לשוב ולהיפגש בטהראן.

**פסגת נשיאי איראן, תורכיה ורוסיה באנקרה
(אתר נשיא איראן, 4 באפריל 2018).**

◀ אמיר חאתמי (Amir Hatami), שר ההגנה האיראני, אמר במסיבת עיתונאים במהלך ביקורו ברוסיה לצורך השתתפות בוועידת הביטחון הבינלאומית במוסקבה, כי שיתוף הפעולה בין רוסיה ואיראן יימשך עד ל"חיסולם

המוחלט של הטרוריסטים". במהלך ביקורו במוסקבה נפגש חתמי עם סרגיי שויגו, שר ההגנה הרוסי, ודן עמו ביחסים הביטורליים בין רוסיה ואיראן ובשיתוף הפעולה האזורי ביניהן (אירנ"א, 4 באפריל 2018).

שר ההגנה האיראני במוסקבה (אירנ"א, 4 באפריל 2018).

◀ חסן כאט'מי-קמי (Hassan Kazemi-Qomi), שגריר איראן לשעבר בעיראק וחבר צוות המשא ומתן האיראני לשיחות על סוריה באסטנה, התייחס בריאיון לאתר ח'בר אונליין (3 באפריל 2018) להתפתחויות בסוריה ולשיתוף הפעולה בין רוסיה ואיראן בסוריה. הוא ציין, כי איראן ורוסיה חולקות אינטרסים משותפים במאבק בטרור בסוריה ובהתנגדות להגמוניה האמריקאית באזור. רוסיה יכולה לסייע בריסון מדיניות ארה"ב ואיראן יכולה להסתייע בה במאבק נגד ארה"ב והטרור אף על-פי שברור כי לרוסיה יש יעדים רבים ושונים בסוריה. כאט'מי-קמי ציין, כי אין מקום לחשש מפני "בגידת" רוסיה באיראן, משום שהדבר תלוי בהתנהלות נבונה מצד טהראן. הוא הדגיש, כי איראן אינה מסכימה לכל צעד טקטי בו נוקטת רוסיה בסוריה, למשל ההסכמות שלה עם ארה"ב בנוגע ליצירת אזורי מופחתי מתיחות, אך אין בכך כדי למנוע מאיראן להסתייע ברוסיה מול איומים משותפים. הוא העריך, כי המציאות הצבאית בשטח אינה מאפשרת לרוסיה לבגוד באיראן, משום שהיא זקוקה לנוכחותה בסוריה.

חסן כאט'מי-קמי (ח'בר אונליין, 3 באפריל 2018).

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ על רקע הבחירות הכלליות בעיראק הצפויות להתקיים בחודש הבא, נפגש אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), שגריר איראן בבגדאד, עם בכירים במערכת הפוליטית העיראקית. ב-5 באפריל 2018 מסרה לשכת נשיא עיראק, כי שגריר איראן נפגש בבגדאד עם נשיא עיראק, פואד מעצום, ודן עמו בהידוק הקשרים בין שתי המדינות. כמו כן נפגש השגריר עם מנהיג המפלגה השיעית "הברית הלאומית", סיד עמאר חכים, ודן עמו בקשרים בין שתי המדינות ובהתפתחויות באזור (פארס, 5 באפריל 2018).

פגישת שגריר איראן בבגדאד עם איש הדת השיעי סיד עמאר חכים (פארס, 5 באפריל 2018).

◀ במקביל דיווחה רשת אלערביה (8 באפריל 2018) על פגישה, שהתקיימה בשבוע שעבר בבגדאד בין בכירים איראנים לנציגי קואליציית "פתח", שהוקמה על-ידי בכירי כמה מהמיליציות השיעיות הפרו-איראניות לקראת הבחירות הכלליות בעיראק. בפגישה השתתפו מפקד זרוע הבסיג' של משמרות המהפכה, ע'לאם-חסין ע'יבפרור (Gholam-Hossein Gheybparvar) ושגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די.

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף (Mohammad Javad Zarif), שוחח ב-3 באפריל 2018 בטלפון עם ראש הלשכה המדינית של חמאס, אסמאעיל הניה, והדגיש בפניו את תמיכת איראן ב"התנגדות העם הפלסטיני" בעקבות אירועי "צעדת השיבה" בעזה. זריף ציין, כי איראן מתכננת להעלות את הסוגיה לדיון בעצרת האו"ם, בארגון לשיתוף פעולה אסלאמי ובתנועת המדינות הבלתי-מזדהות. הניה הודה לזריף על תמיכת איראן בפלסטינים ודיווח לו על האירועים האחרונים בעזה (איסנ"א, 4 באפריל 2018).

"זה גם החג שלכם בפסח", קריקטורה בתסנים ניוז בעקבות צעדת השיבה, 3 באפריל 2018.

◀ על רקע האירועים בעזה שלח מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, איגרת לאסמאעיל הניה, בה הדגיש, כי ההתנגדות היא הדרך היחידה להצלת פלסטין והמרשם לרפיו פצעי העם הפלסטיני. הוא ציין, כי איראן רואה בהגנה על הסוגיה הפלסטינית חובה דתית ואנושית החורגת מהתפתחויות הפוליטיות. האיגרת נשלחה בתגובה למכתב, שנשלח על-ידי הניה למנהיג איראן, בו הביע מנהיג חמאס את הערכתו לאיראן על תמיכתה במאבק הפלסטינים נגד ישראל (פארס, 4 באפריל 2018).